

บันทึกการตอบข้อหารือกรมอนามัย เรื่อง การจัดการมูลฝอยประเภทผ้าอนามัย

บริษัท ก. ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๓ เพื่อขอหารือการจัดการจัดประเภทมูลฝอยที่เป็นผ้าอนามัยที่ใช้แล้ว โดยมีรายละเอียดดังนี้

เนื่องด้วย บริษัท ก. ได้ประกอบกิจการเกี่ยวกับสุขอนามัยภัณฑ์ในท้องถิ่น ซึ่งมีการให้บริการถึงผ้าอนามัยไว้ในท้องถิ่นให้กับผู้ประกอบการต่าง ๆ เช่น ห้างสรรพสินค้า, ร้านอาหาร, โรงงาน, โรงแรม เป็นต้น (ยกเว้นโรงพยาบาล และสถานพยาบาล) โดยการนำผ้าอนามัยที่มีถุงพลาสติกซึ่งใส่สารยับยั้งแบคทีเรีย ไปวางไว้ในท้องถิ่นของสถานประกอบการข้างต้น และเข้าเก็บมูลฝอยที่เป็นผ้าอนามัยใช้แล้วจากพื้นที่นั้นมารวบรวมไว้ที่จุดพักมูลฝอยที่จัดไว้เพื่อรอการกำจัดต่อไป

ทางบริษัทฯ จึงขอหารือเรื่องกำหนดมูลฝอยว่า ผ้าอนามัยใช้แล้ว จัดเป็นขยะประเภทใด เพื่อเป็นข้อมูลในการชี้แจงต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการต่าง ๆ และประเมินความสอดคล้องของกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการประกอบกิจการต่อไป

๑. ข้อเท็จจริง

จากการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้หารือ พบว่าบริษัทจะให้บริการทั้งถึงขยะ ถุงขยะ รวมทั้งบริการเก็บรวบรวมขยะโดยนำไปไว้ที่สาขาและรอราชการส่วนท้องถิ่นมาเก็บ ในส่วนของสารยับยั้งแบคทีเรียที่กล่าวถึงเป็นสารที่เคลือบอยู่ที่ผิวของถุงขยะที่ทางบริษัทรับซื้อมาเพื่อให้บริการแก่ลูกค้า ไม่ได้เป็นสารเคมีที่เติมเข้าไปในภายหลังที่ถุงขยะมีการใช้งานแล้ว

๒. ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง

๑) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ตามมาตรา ๑๘^๒ กำหนดให้การจัดการมูลฝอยในราชการส่วนท้องถิ่นใด ให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น และในมาตรา ๔ กำหนดนิยาม “มูลฝอย” หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ ชากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาดที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

๒) กฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๐

กำหนดนิยามไว้ ดังนี้

^๑ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ สช ๐๙๔๕.๐๔/ ลงวันที่ มิถุนายน ๒๕๖๓ ซึ่งกรมอนามัยมีถึง บริษัท ก.

^๒ มาตรา ๑๘ การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่นอาจร่วมกับหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นดำเนินการภายใต้ข้อตกลงร่วมกันก็ได้ แต่ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยส่วนรวม รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงโดยคำแนะนำของคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการร่วมกันได้

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควรราชการส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้บุคคลใดดำเนินการตามวรรคหนึ่งแทนภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น หรืออาจอนุญาตให้บุคคลใดเป็นผู้ดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามมาตรา ๑๙ ก็ได้

บทบัญญัติตามมาตรานี้ และมาตรา ๑๙ มิให้ใช้บังคับกับการจัดการของเสียอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน แต่ให้ผู้ดำเนินการโรงงานที่มีของเสียอันตราย และผู้ดำเนินการรับทำการเก็บ ขนหรือกำจัดของเสียอันตรายดังกล่าว แจ้งการดำเนินการเป็นหนังสือต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

“มูลฝอยทั่วไป” หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ ซากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น แต่ไม่หมายความรวมถึง

(๑) มูลฝอยติดเชื้อ

(๒) มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

(๓) สิ่งของที่ไม่ใช้แล้วหรือของเสียทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ของเสียจากวัตถุดิบ ของเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต ของเสียที่เป็นผลิตภัณฑ์เสื่อมคุณภาพ และของเสียอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

“มูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่” หมายความว่า มูลฝอยทั่วไปที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่หรือนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้

“มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน” หมายความว่า มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายที่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ที่เป็นวัตถุหรือปนเปื้อนสารที่มีคุณสมบัติเป็นสารพิษ สารไวไฟ สารออกซิไดซ์ สารเปอร์ออกไซด์ สารระคายเคือง สารกัดกร่อน สารที่เกิดปฏิกิริยาได้ง่าย สารที่เกิดระเบิดได้ สารที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม สารหรือสิ่งอื่นใดที่อาจก่อหรือมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม แต่ไม่หมายความรวมถึงมูลฝอยทั่วไปมูลฝอยติดเชื้อ กากกัมมันตรังสี และของเสียอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

๓) กฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๔๕

กำหนดนิยามไว้ ดังนี้

“มูลฝอยติดเชื้อ” หมายความว่า มูลฝอยที่มีเชื้อโรคปะปนอยู่ในปริมาณหรือมีความเข้มข้นซึ่งถ้ามีการสัมผัสหรือใกล้ชิดกับมูลฝอยนั้นแล้วสามารถทำให้เกิดโรคได้ (ทั้งนี้ รวมถึงมูลฝอยที่เกิดจากกระบวนการตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์และการรักษาพยาบาล การให้ภูมิคุ้มกันโรคและการทดลองเกี่ยวกับโรค และการตรวจชันสูตรศพหรือซากสัตว์ รวมทั้งในการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าว)

๓. ความเห็นในประเด็นข้อหารือ

ข้อหารือ : ผ้าอนามัยใช้แล้ว จัดเป็นขยะประเภทใด

ความเห็น : จากนิยามที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขและกฎหมายระดับอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องที่ได้กล่าวถึงข้างต้น จะเห็นว่าผ้าอนามัยใช้แล้วมีลักษณะไม่ตรงกับมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน มูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ และมูลฝอยติดเชื้อเว้นแต่จะเป็นผ้าอนามัยของผู้ป่วยโรคติดเชื้อร้ายแรงบางชนิด ดังนั้น “ผ้าอนามัยใช้แล้วที่เก็บรวบรวมจากห้องน้ำในห้างสรรพสินค้า ร้านอาหาร โรงงาน โรงแรม ยกเว้นโรงพยาบาล และสถานพยาบาล” ตามที่ได้หารือมานี้ เข้าข่ายเป็นมูลฝอยทั่วไปซึ่งผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการเก็บ ขน และกำจัดผ้าอนามัยที่ใช้แล้วดังกล่าวนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงสุลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๐ และข้อบัญญัติท้องถิ่นที่มีผลบังคับใช้ในพื้นที่ซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานประกอบการที่บริษัทของท่านให้บริการด้วย

ทั้งนี้ สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ คู่มือแนวทางการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจัดการมูลฝอย โดยสามารถดาวน์โหลดได้ที่ http://laws.anamai.moph.go.th/ewt_dl_link.php?nid=๑๔๘๘&filename=๕LBook

กรมอนามัย

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

มิถุนายน ๒๕๖๓

หมายเหตุ : ท่านสามารถศึกษาแนวทางการตอบข้อหารือในประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้ที่เว็บไซต์ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข หรือสแกนได้ที่คิวอาร์โค้ดนี้

